

Pöytyän kunta

**ESIOPETUKSEN, PERUSOPETUKSEN JA LUKIOKOULUTUKSEN
OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA**

Koulutuslautakunta 7.12.2016 § 105
Päivitys sivistyslautakunta 13.6.2018 § 54

Sisällys

1 OPISKELUHUOLTO JA SEN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVA SUUNNITELMA	3
2 OPISKELUHUOLLON TARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT	3
2.1 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA	3
2.2. OPPILAIKEN JA OPISKELIJOIDEN KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT	3
3 OPISKELUHUOLLON TOTEUTTAMINEN.....	4
3.1 OPISKELUHUOLLON RYHMÄT JA NÄIDEN TOIMINTA	4
3.2 YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO	6
3.3 YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO	7
3.4 OPISKELUHUOLLON MONIALAISET PALVELUT	8
3.4.1 <i>Oppilaan/opiskelijan ohjaus, koulutuksen siirtymävaiheet sekä tulevien opintojen suunnittelu.....</i>	<i>8</i>
3.4.2 <i>Koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut .....</i>	<i>10</i>
3.4.3 <i>Kouluterveydenhuolto ja yhteistyö muun terveydenhuollon kanssa .....</i>	<i>10</i>
3.4.4 <i>Muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut .....</i>	<i>10</i>
3.4.5 <i>Nuorisopalvelut.....</i>	<i>10</i>
3.5 KOULU- JA OPPIMISYMPÄRISTÖN TERVEELLISYYS JA TURVALLISUUS SEKÄ KOULUYHTEISÖN HYVINVOINTI.....	11
3.6 YHTEISTYÖ OPPILAIKEN, OPISKELIJOIDEN JA HUOLTAJIEN KANSSA	12
3.6.1 <i>Oppilaiden ja opiskelijoiden osallistuminen esiopetus-, koulu- ja oppilaitosyhteisön toiminnan kehittämiseen .....</i>	<i>12</i>
3.6.2 <i>Kodin ja koulun välinen yhteistyö .....</i>	<i>12</i>
4 OPISKELUHUOLTOTYÖN ARVIOINTI, SEURANTA JA KEHITTÄMINEN	12
5 OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN LAATIMINEN, HYVÄKSYMINEEN JA PÄIVITTÄMINEN	12

1 Opiskeluhoito ja sen järjestämistä koskeva suunnitelma

Perusopetuslaissa (628/1998) ja lukiolaissa (629/1998) tarkoitetussa opetuksessa tai koulutuksessa olevien oppilaiden oikeudesta opiskeluhoitoon säännellään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013). Lain tarkoituksena on

- 1) edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä;
- 2) edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä;
- 3) turvata varhainen tuki sitä tarvitseville;
- 4) turvata opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu;
- 5) vahvistaa opiskeluhoitoa toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä. (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2 §)

Opiskeluhoitolla tarkoitetaan laissa opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhoitoa on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §). Lisäksi opiskeluhoitoa koskeva sääntely kytkeytyy lastensuojelusta annettuun lakiin (417/2007).

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus laissa säädetyn mukaiseen yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhoitoa koskevan suunnitelman valmistelusta ja päivittämisestä. (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §).

Pöytyän kunnan opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan kunnassa annettavaa oppilas- ja opiskelijahuoltoja. Suunnitelma on yhteinen kaikille esiopetusta järjestäville yksiköille, perusopetuksen kouluille ja Elisenvaaran lukiolle. Käsillä olevan suunnitelman lisäksi opiskeluhoitoa toteuttamista ja toimintaa ohjaavat Pöytyän kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kirjattu opiskeluhoitoa koskeva osuus sekä koulutuksen järjestäjän hyväksymiin esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmiin sisältyvät kuvaukset opiskeluhoitosta.

2 Opiskeluhoitoon tarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

2.1 Arvio opiskeluhoitoon kokonaistarpeesta

Pöytyän kunnan esi- ja perusopetuksen oppilasmäärä on yhteensä noin 1 100, minkä lisäksi annetaan lukiokoulutusta noin 150 opiskelijalle. Koulutuksen järjestämisessä panostetaan ennaltaehkäisevään työhön ja varhaiseen puuttumiseen. Kunta on kehittämässä edelleen omana toimintana järjestettävää erityisopetusta, missä työssä opiskeluhoitohenkilöstö on osaltaan mukana.

2.2. Oppilaiden ja opiskelijoiden käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Pöytyän kunta järjestää oppilaiden ja opiskelijoiden käyttöön sekä yhteisöllisen että yksilöllisen opiskeluhoitoon palvelut. Kunnan palveluksessa työskentelee kaksi koulupsykologia sekä koulukuraattori, minkä lisäksi oppilaiden ja opiskelijoiden käytettävissä ovat Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymän tarjoamat koululääkäri- ja kouluterveydenhoitajapalvelut. Opiskeluhoitohenkilöstö työskentelee yhteistyössä esiopetusyksiköiden, koulujen ja lukion henkilöstön kanssa, ja kuuluu osana opiskeluhoitoon ryhmiin.

3 Opiskeluhuollon toteuttaminen

3.1 Opiskeluhuollon ryhmät ja näiden toiminta

Pöytyän kunnassa annettavaa opiskeluhoitoa toteutetaan oppilashuoltohenkilöstön työn lisäksi seuraavissa ryhmissä:

Opiskeluhuollon ohjausryhmä

Opiskeluhuollon ohjausryhmänä toimii koulutuksen järjestäjän asettama ryhmä, johon kuuluvat

- sivistysjohtaja (pj.)
- varhaiskasvatuspäällikkö
- Elisenvaaran, Riihikosken ja Yläneen yhtenäiskoulujen rehtorit/rehtoreiksi nimetyt
- Elisenvaaran lukion rehtori
- koulupsykologit ja koulukuraattori
- koululääkäri ja kouluterveydenhoitaja

Tarvittaessa ryhmän puheenjohtaja voi kutsua kokouksiin myös muita asiantuntijoita.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä suunnittelee, kehittää, ohjaa ja arvioi kunnassa toteutettavaa opiskeluhoitoa. Tavoitteena on yhtenäisten toimintamallien luominen kunnan esiopetusyksiköille, kouluille ja lukiolle yksiköiden luonteenomaiset piirteet huomioiden. Samoin ryhmä pyrkii osaltaan edesauttamaan yksilöä palvelevan opiskeluhoitojen jatkumien toteutumista aina esiopetuksesta lukiokoulutukseen saakka.

Kuntakohtaisen opiskeluhoitojen ohjausryhmän lisäksi Pöytyän kunta osallistuu alueellisen, Auran, Koski TL:n, Loimaan, Marttilan, Oripään ja Pöytyän kuntien yhteisen opiskeluhoitojen ohjausryhmän työskentelyyn. Molempien ryhmien työskentely dokumentoidaan kokousmuistioon.

Koulu-/oppilaitoskohtaiset opiskeluhoitoryhmät (KOR)

Koulu-/oppilaitoskohtaisiin opiskeluhoitoryhmiin kuuluvat

- rehtori (pj.)
- luokanopettaja tai aineenopettaja
- erityisluokanopettaja tai erityisopettaja
- oppilaanohjaaja
- koulupsykologi
- koulukuraattori
- kouluterveydenhoitaja
- oppilaiden tai opiskelijoiden edustaja
- vanhempien edustaja

Tarvittaessa ryhmän puheenjohtaja voi kutsua kokouksiin myös muita asiantuntijoita, kuten koululääkärin tai sosiaalitoimen edustajan. Lisäksi puheenjohtaja voi kutsua kokouksiin muiden oppilaitoksen yhteistyötahojen edustajia.

Koulu-/oppilaitoskohtaiset opiskeluhoitoryhmät suunnittelevat, kehittävät, toteuttavat, ohjaavat ja arvioivat koululla/oppilaitoksessa tehtävää opiskeluhoitotyötä. Osana työtään ryhmä voi muun muassa toteuttaa erilaisia tapahtumia, teemapäiviä ja muita hankkeita. Koulu-/oppilaitoskohtainen opiskeluhoitotyöryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuoden aikana. Ryhmän työskentely dokumentoidaan kokousmuistioihin.

Esiopetusyksikön opiskeluhooltoryhmän kokoonpano on seuraava:

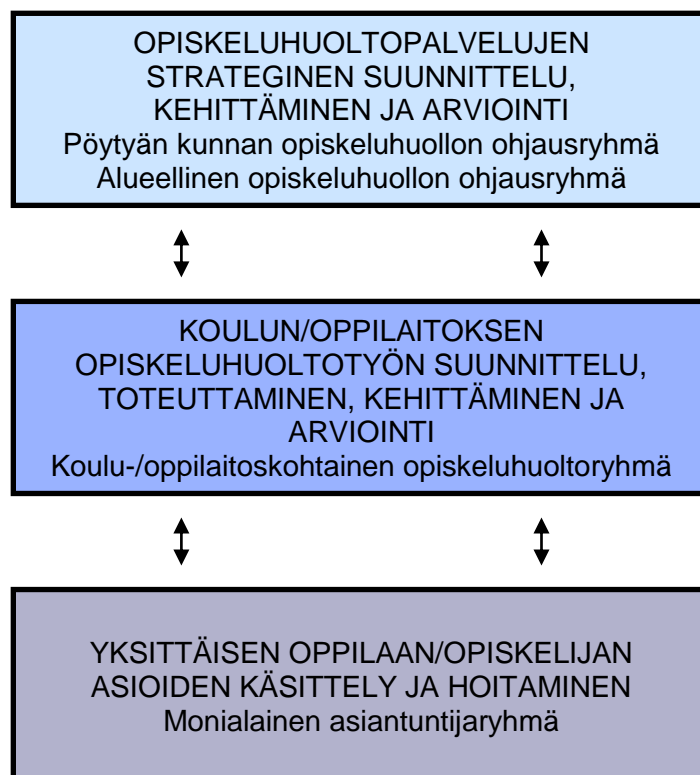
- vastaava lastentarhanopettaja (pj.)
- varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- koulupsykologi
- kouluterveydenhoitaja
- vanhempien edustaja

Ryhmän tehtävät ja toimintaperiaatteet ovat vastaavat koulu-/oppilaitoskohtaisten opiskeluhooltoryhmien kanssa.

Monialaiset asiantuntijaryhmät (MAR)

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa yksittäisen oppilaan tai opiskelijan tueksi selvittämään annettavan tuen tarvetta ja palvelujen järjestämistä. Lähtökohtana on, että oppilas/opiskelija sekä tilanteen mukaan huoltaja tai muu laillinen edustaja osallistuvat aina ryhmän kokouksiin. Asian käsittely ryhmässä perustuu oppilaan/opiskelijan sekä tarvittaessa huoltajan tai muun laillisen edustajan suostumukseen. Ryhmässä käydyn keskustelun lisäksi ryhmään kuuluvat ammattilaiset voivat tarvittaessa käydä lisäksi keskinäistä konsultaatiota sekä vaihtaa käsiteltävänä olevan oppilashuollollisen asian hoitamisessa välttämättömiä tietoja salassapitovelvoitteiden estämättä. Keskinäisistä konsultaatioista ja keskusteluista tehdään asianmukaiset kirjaukset opiskeluhooltokertomukseen sekä tarvittavin osin myös keskusteluihin osallistuneiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten omiin potilas- ja asiakaskertomuksiin.

Kuvion muodossa opiskeluhooltoryhmien organisaatiota ja keskeisiä tehtäviä voidaan kuvata seuraavasti:

Kuvio 1. Opiskeluhooltoryhmien organisaatio ja keskeiset tehtävät.

3.2 Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko koulu yhteisössä edistetään oppilaiden/opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskelu ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Esteettömyydellä viitataan niin fyysiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen kuin kulttuuriseenkin esteettömyyteen, joka tarkoittaa erilaisuuden hyväksymistä, ja mahdollistaa jokaisen osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen kokemuksen.

Yhteisöllisen opiskeluhoillon edistäminen kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville osana päivittäistä toimintaa. Opiskeluhoillon painopiste on ongelmien ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa puuttumisessa sekä koulu yhteisön tukemisessa yhteisessä työssä oppilaiden/opiskelijoiden hyväksi. Yhteisölliseen opiskeluhoitoon kuuluu myös oppilaitoksen toimintakyvystä huolehtiminen ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa.

Esimerkkejä esiopetusyksikön, koulun ja oppilaitoksen sekä yhteisöllisen opiskeluhoillon ennaltaehkäisevästä toiminnasta	
Opetusjärjestelyt <ul style="list-style-type: none"> - joustavat opetusryhmäjaottelut - samanaikaisopetus ja muu opettajayhteistyö - opettajien/ohjaajien tiimit - opettajan ja oppilaan/opiskelijan tuki	Pedagogisten mahdollisuuksien hyödyntäminen <ul style="list-style-type: none"> - osallistava pedagogiikka - kasvua ja oppimista tukeva ilmapiiri - eriyttäminen ja monipuolisten opetusmateriaalien käyttö - opetustilojen sisustaminen ja käyttö
Koulun henkilöstön ja opiskeluhoitohenkilöstön yhteistyö <ul style="list-style-type: none"> - tiimityöskentely - koulupsykologin ja/tai koulukuraattorin mukanaolo oppitunneilla - henkilöstön koulutus - koottavan tiedon, asiantuntijuuden ja eri näkökulmien hyödyntäminen	Varhainen oppimisen ja koulunkäynnin haasteiden tunnistaminen ja niihin tarttuminen <ul style="list-style-type: none"> - oppimisen edistymisen ja käyttäytymisen seuranta - poissaolojen seuranta - kodin ja koulun välinen yhteistyö - yhteistyö nuorisotoimen ja muiden sidosryhmien kanssa

Kuvio 2. Esimerkkejä yhteisöllisen opiskeluhoillon ennaltaehkäisevästä toiminnasta.

Lähtökohdan yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittämiselle muodostaa tieto koulu yhteisön ja ympäristön tilasta ja tarpeista sekä oppilaiden/opiskelijoiden terveydestä ja hyvinvoinnista. Tietoa saadaan erilaisista tarkastuksista ja kyselyistä. Koulukohtaiset tiedot kyselyiden tuloksista ovat perusta työskentelylle ja niiden tuloksia käytetään myös opiskeluhoillon tarpeen arvioinnissa ja toteutuksessa. Myös oppilailta/opiskelijoilta ja huoltajilta kerätään tietoa oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnista.

Yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä ohjaavat kuntakohtaisen ja alueellisen opiskeluhoitoryhmän lisäksi esiopetusyksikkö-, koulu- ja oppilaitoskohtaiset oppilashoitoryhmät, joiden tehtäviin kuuluvat erityisesti

- esiopetusyksikölle/koululle/oppilaitokselle osoitettujen opiskeluhoitoresurssien käytön suunnittelu ja kohdentaminen
- lukuvuoden aikana toteutettavien toimenpiteiden suunnittelu yhteisöllisen opiskeluhoitoyhteisön edistämiseksi ja koulu-yhteisössä tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi
- oppilaiden/opiskelijoiden, hoitajien ja muiden tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ohjaaminen
- esiopetusyksikössä/koululla/oppilaitoksessa tehtävän opiskeluhoitotyön seuranta, arviointi ja kehittäminen (omavalvonta)

3.3 Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisen opiskeluhoitoyhteisön puitteissa käsitellään yksittäisiä oppilaita/opiskelijoita koskevia asioita. Prosessi voi käynnistyä joko oppilaan/opiskelijan, opettajan, hoitajan tai muun henkilön aloitteesta, ja se suunnitellaan oppilaan lähtökohdat huomioiden. Asian käsittelyä varten kootaan oppilaan tarpeiden mukainen monialainen asiantuntijaryhmä.

Yksilökohtainen opiskeluhoito edellyttää aina oppilaan/opiskelijan suostumusta tai hänen ikänsä taikka kehitystasonsa sitä edellyttäessä hoitajan tai muun laillisen edustajan suostumusta. Suostumus pyydetään kirjallisena joko etukäteen tai ensimmäisen kokouksen yhteydessä. Ennen suostumuksen antamista varmistetaan, että oppilas/opiskelija, hoitaja tai muu laillinen edustaja on saanut tarvittavat tiedot monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaperiaatteista sekä ryhmän jäsenten oikeudesta ilmaista toisilleen asian hoitamisen kannalta välttämättömiksi katsomansa salassa pidettävätkin tiedot ja oikeudesta konsultoida muita asiantuntijoita. Ammattihenkilö, jonka osallistumisen asiantuntijaryhmään oppilas/opiskelija tai hoitaja on kieltänyt, ei kuitenkaan voi osallistua konsultointiin.

Oppilaalla/opiskelijalla on yksilökohtaisessa opiskeluhoitoyhteisössä itsenäinen asema ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilas/opiskelija voi painavasta syystä kieltää hoitajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta opiskeluhoitoaan koskevan asian käsittelyyn tai antamasta tälle asiaa koskevia tietoja, ellei se ole oppilaan/opiskelijan oman edun vastaista. Arvion viimeksi mainitusta tekee sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Oppilaan/opiskelijan suostumuksella opiskeluhoitoyhteisön asioissa pyritään kuitenkin aina hoitajien kanssa tehtävään yhteistyöhön, millä usein on tärkeä tuki opiskelijalle. Lain mukaan hoitajalla ei ole iästä riippumatta oikeutta kieltää alaikäistä oppilasta/ opiskelijaa käyttämästä opiskeluhoitoyhteisön palveluja.

Opiskeluhoitoyhteisön kertomukset ja rekisterit

Yksilökohtaisen opiskeluhoitoyhteisön järjestämisessä ja toteuttamisessa tarpeelliset tiedot kirjataan jatkuvaan muotoon laadittavaan opiskeluhoitoyhteisön kertomukseen. Kirjattavia asioita ovat erityisesti:

- opiskelijan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muuten vajaavaltaisen oppilaan/opiskelijan hoitajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- käsiteltävä asia ja vireillepanija
- opiskelijan tilanteen selvittämiseksi toteutetut toimet
- tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitoyhteisön kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- toteutetut toimet
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa

Jos opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan sivullisille, merkitään lisäksi, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella annetaan.

Opiskeluhuoltokertomukset samoin kuin muut opiskeluhuoltotehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta/opiskelijaa koskevat asiakirjat tallennetaan koulutuksen järjestäjän ylläpitämään opiskeluhuoltorekisteriin. Rekisterin vastuuhenkilönä toimii koulukuraattori, joka määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin. Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja koulupsykologit kirjaavat lisäksi oppilaiden/opiskelijoiden yksilötapaamiset potilaskertomuksiin ja muihin potilasasiakirjoihin ammattialaansa koskevien säännösten mukaisesti, ja koulukuraattori asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.

Yksittäistä oppilasta/opiskelijaa tai muuta yksityishenkilöä koskevat, oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot ovat salassa pidettäviä. Tietoja käsitellään ja luovutetaan salassa pidettäviä tietoja koskevan sääntelyn mukaisesti.

3.4 Opiskeluhuollon monialaiset palvelut

3.4.1 Oppilaan/opiskelijan ohjaus, koulutuksen siirtymävaiheet sekä tulevien opintojen suunnittelu

Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa toteutettavan ohjaustoiminnan tavoitteena on tukea oppilaan/opiskelijan myönteisen oppimispolun kehittymistä aina esiopetuksesta perusopetukseen ja tämän jälkeisiin opintoihin. Ohjauksella pyritään vahvistamaan oppilaan/opiskelijan opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittämään oppilaan valmiuksia opintoja koskevien valintojen tekemiseen. Opintojen edetessä kasvaa edelleen omaan työuraan ja oman tulevaisuuden suunnitteluun liittyvien kysymysten merkitys.

Oppilaan/opiskelijan ohjaus muodostaa jatkumon, minkä lisäksi erityistä huomiota kiinnitetään opiskelun nivelvaiheisiin. Seuraavassa kuvataan toimintatapoja Pöytyän kunnan järjestämässä koulutuksessa keskeisissä opiskelun nivelvaiheissa:

<p>Esiopetuksen aloittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaiden ja huoltajien tiedottaminen ja yhteiset keskustelut - tutustuminen esiopetukseen - tarvittavien tukitoimien suunnittelu ja näiden antamiseen valmistautuminen
<p>Siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen</p> <ul style="list-style-type: none"> - perusopetuksen aloittamiseen valmistautuminen esiopetuksen aikana, tarvittaessa tukitoimien suunnittelu ja näiden antamiseen valmistautuminen - oppilaiden ja huoltajien tiedottaminen ja yhteiset keskustelut - ensimmäisen vuosiluokan aloittavien oppilaiden tutustumispäivät - vanhempainillat - esiopetuksen ja perusopetuksen työntekijöiden yhteiset palaverit, joissa huoltajien luvalla siirretään oppilaiden perusopetuksen järjestämisessä oleellisia tietoja koulun opettajille ja muulle henkilökunnalle - tarvittavien tukitoimien suunnittelu ja näiden antamiseen valmistautuminen
<p>Siirtyminen luokanopetuksesta aineenopetukseen</p> <ul style="list-style-type: none"> - toteutetaan mahdollisuuksien mukaan asteittain - luokanopettajien ja aineenopettajien tiivis yhteistyö, muun muassa <ul style="list-style-type: none"> o yhteissuunnittelu o samanaikaisopettajuus mahdollisuuksien mukaan   - aineenopetukseen tutustuminen - vanhempainillat - opettajien, oppilaanohjaajan ja tarvittavan muun henkilöstön yhteiset palaverit, joissa oppilaiden/huoltajien luvalla siirretään oppilaiden tulevan opetuksen järjestämisessä oleellisia tietoja oppilaan opetus- ja ohjaustyössä jatkavalle henkilöstölle - tarvittavien tukitoimien suunnittelu ja näiden antamiseen valmistautuminen - ryhmäyttämispäivät
<p>Siirtyminen perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen</p> <ul style="list-style-type: none"> - toisen asteen opintoihin ja oppilaitoksiin tutustuminen - yhteishaun ja jatko-opintomahdollisuuksien esittely - vanhempainillat - tiedonsiirtolupien pyytäminen huoltajilta ja tiedonsiirtoihin valmistautuminen - opinto-ohjaajan, opettajien ja rehtorin tarjoama tuki - erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tulevien opintojen suunnittelu moniammatillisessa yhteistyössä - etsivän nuorisotyöntekijän tuki tarvittaessa
<p>Siirtyminen lukiokoulutuksen jälkeisiin opintoihin</p> <ul style="list-style-type: none"> - opintojen aikaiset, tulevan työuran hahmottamiseen ja opintojen suunnitteluun liittyvät keskustelut - ylioppilaskirjoitusten suunnittelu - jatko-opiskelusuunnitelman valmistelu - tiedonsiirtolupien pyytäminen huoltajilta ja tiedonsiirtoihin valmistautuminen - opinto-ohjaajan, opettajien ja rehtorin tarjoama tuki - erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tulevien opintojen suunnittelu moniammatillisessa yhteistyössä - etsivän nuorisotyöntekijän tuki tarvittaessa

Kuvio 3. Tuki koulutuksen nivelvaiheissa.

3.4.2 Koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut

Koulupsykologi- ja -kuraattoripalveluilla tuetaan osaltaan oppilaiden kasvua, kehitystä ja opiskelua. Psykologit ja kuraattori työskentelevät osana esiopetusyksiköiden, koulujen ja lukion toimintaa tehden sekä kollektiivista että yksilökohtaista työtä. Osana työtään koulupsykologit ja -kuraattori osallistuvat opetustilanteisiin ja muuhun esiopetusyksiköiden, koulujen ja lukion toimintaan. Koulupsykologi ja -kuraattori työskentelevät yhteistyössä oppilaiden/opiskelijoiden ja perheiden kanssa, ja heihin voi ottaa yhteyttä erilaisiin opiskeluun, koulunkäyntiin sekä lapsen ja nuoren elämään ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä.

3.4.3 Kouluterveydenhuolto ja yhteistyö muun terveydenhuollon kanssa

Kouluterveydenhuollon avulla edistetään osaltaan sekä kouluyhteisön hyvinvointia että oppilaiden ja opiskelijoiden kasvua ja kehitystä. Työtä tehdään luottamuksellisesti yhdessä oppilaiden/opiskelijoiden, huoltajien sekä esiopetusyksikön, koulun ja lukion henkilöstön kanssa. Terveystoimijat ja lääkäri ottavat oppilaita vastaan sovituina aikoina, minkä lisäksi oppilas/opiskelija voi itse tai huoltajan yhteydenoton kautta hakeutua vastaanotolle. Tarvittaessa kouluterveydenhuolto lähettää oppilaan jatkotutkimuksiin ja -hoitoon. Koululaisten sairaanhoidolliset asiat hoidetaan koulutapaturmissa annettavaa ensiapua sekä sairastuneiden ensihoito-ohjeita lukuun ottamatta pääsääntöisesti terveysasemilla, jonne huoltajat tarvittaessa varaavat ajan.

Oppilaan/opiskelijan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä oppilaan/opiskelijan, huoltajien, kouluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa kirjaten sovitut asiat osapuolten allekirjoittamaan muistioon. Koulun rehtori on mukana asioista sovittaessa. Kouluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu oppilaan terveydenhuollosta, jolloin sen tulee olla tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, oppilaalle tehdystä tutkimuksista sekä hänen saamastaan hoidosta. Oppilaan/opiskelijan erityisruokavaliota koskevien asioiden järjestämisessä toimitaan vastaavassa yhteistyössä.

Oppilaan terveydentilan edellyttäessä sairaalakoulussa opiskelua työskentelee oppilaan oma koulu tiiviissä yhteistyössä sairaalakoulun kanssa. Tavoitteena on opiskelun sujuva eteneminen terveydentilan sallimissa puitteissa, sekä siirtymävaiheiden jatkumon turvaaminen.

3.4.4 Muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut

Opiskeluhoitotyötä tehdään tarvittaessa moniammatillisena yhteistyönä sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden kanssa. Perheiden käytössä ovat myös kunnan tarjoamat palvelut, joista löytyy tietoa muun muassa kunnan internet-sivuilta.

3.4.5 Nuorisopalvelut

Kunnan tarjoamat nuorisopalvelut tukevat osaltaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä. Nuorisotoimen työntekijät työskentelevät yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten kanssa, minkä lisäksi etsivä nuorisotyöntekijä tukee osaltaan tehtävää opiskeluhoitotyötä. Nuorisovaltuusto tarjoaa nuorille mahdollisuuden vaikuttaa tärkeäksi kokemiinsa asioihin kunnan toiminnassa, samoin kunnassa toimii lapsi- ja perheneuvosto. Osaltaan nuorten tilanteen ja nuorille tarjottavien palvelujen kehittämisen hyväksi työskentelee kunnan nimeämä, eri tahojen edustajista koostuva nuorten ohjaus- ja palveluverkosto.

3.5 Koulu- ja oppimisympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvointi

Koulu- ja oppimisympäristön terveellisyys ja turvallisuus samoin kuin koulu yhteisön hyvinvointi muodostuvat useista tekijöistä. Kokonaisuuteen kuuluvat niin fyysisen, psyykkisen kuin sosiaalisenkin turvallisuuden ja hyvinvoinnin ulottuvuudet, joiden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi tehtävä työ on jatkuvaa.

Koulu- ja oppimisympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia seurataan ja edistetään oppilaiden ja opiskelijoiden, koulun henkilöstön, oppilashuoltohenkilöstön, terveydenhuollon henkilöstön, teknisen toimen edustajien sekä työsuojeluviranomaisten yhteistyönä. Tarkoitusta varten laaditut suunnitelmat ohjaavat toimintaa.

Keskeinen merkityksensä oppimisympäristön turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisessä on myönteisen toimintakulttuurin luomisella ja ylläpitämisellä. Tavoitetta toteutetaan esiopetusyksiköissä, kouluilla ja lukiossa jatkuvana työnä osana arjen toimintaa, ja siihen osallistuvat kaikki koulu yhteisön jäsenet. Työtä ohjaavat voimassa olevan lainsäädännön ja tämän nojalla annettujen määräysten lisäksi erityisesti seuraavat, koulutuslautakunnan hyväksymät suunnitelmat ja säännöt:

- esiopetuksen, perusopetuksen, perusopetukseen valmistavan opetuksen ja lukio-koulutuksen opetussuunnitelmat
- sivistystoimen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- perusopetuksen koulujen ja Elisenvaaran lukion järjestyssäännöt

Yhteisten suunnitelmien ja sääntöjen ohella turvallisuutta luovat toinen toisistaan huolehtiminen, toimiva tiedotus, yhteinen keskustelu sekä kodin, koulun ja muiden tahojen yhteistyö. Koulupoliisi tekee osaltaan työtä koulu yhteisöjen turvallisuuden edistämiseksi.

Myönteisen toimintakulttuurin luomisen ja ylläpitämisen lisäksi esiopetuksen yksiköissä, kouluilla ja lukiossa edistetään koulu yhteisön turvallisuutta sekä ennaltaehkäisevällä työllä että erilaisiin häiriö-, onnettomuus- ja muihin turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin varautumalla. Toimintaa ohjaavat erityisesti seuraavat, sivistystoimen turvallisuuskansioon sisältyvät koulutuslautakunnan hyväksymät suunnitelmat

- sivistystoimen valmiussuunnitelma
- koulujen, oppilaitosten ja muiden sivistystoimen yksiköiden kriisisuunnitelma
- koulujen, oppilaitosten ja muiden sivistystoimen yksiköiden pelastussuunnitelmat

Hätätilanteisiin valmistavat poistumisharjoitukset tehdään vuosittain syksyllä ja keväällä toteuttaen harjoitukset mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa.

Koulu- ja oppimisympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia seurataan lisäksi muun muassa oppilaiden ja henkilöstön terveystarkastuksin sekä terveydensuojelulain (763/1994) 45 §:ään perustuvien tarkastuksin. Työsuojelutarkastusten toteuttamiseen osallistuvat työsuojelupäällikön ja työterveyshoitajan lisäksi koulujen rehtorit ja muun henkilökunnan edustajat, oppilaiden edustajat, kiinteistöhuollon edustajat sekä kouluterveydenhoitaja. Esiopetusyksiköiden tilojen sekä koulujen ja oppilaitosten tilojen kunnossapidosta vastaa kunnan tekninen toimi.

Oppilaiden terveyttä pyritään edistämään terveysneuvonnalla, johon liittyvää materiaalia voidaan hyödyntää myös terveystiedon opetuksessa. Koulu yhteisössä työskenteleville järjestetään säännöllisesti ensiapukoulutusta ja tarvittavaa muuta terveydestä huolehtimiseen ja tämän edistämiseen liittyvää koulutusta.

3.6 Yhteistyö oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa

3.6.1 Oppilaiden ja opiskelijoiden osallistuminen esiopetus-, koulu- ja oppilaitosyhteisön toiminnan kehittämiseen

Oppilaiden/opiskelijoiden osallistuminen esiopetus-, koulu- ja oppilaitosyhteisön toiminnan kehittämiseen on osa kaikkien kunnan esiopetusyksiköiden, koulujen ja lukion toimintaa. Osallisuuden kautta luodaan jokaisen kannalta hyvin toimivaa, yksilöllistä ja yhteisöllistä hyvinvointia edistävää, kasvua ja oppimista tukevaa ympäristöä. Oppilaiden/opiskelijoiden osallistuminen toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen osana koulujen käytännön toimintaa tapahtuu muun muassa opetuksen sekä esiopetusyksikön, koulun tai oppilaitoksen toiminnan yhteydessä käytävissä keskusteluissa, oppilaiden ja opiskelijoiden omana toimintana sekä erilaisilla kartoituksilla koottavan tiedon välityksellä. Tapoja oppilaiden/opiskelijoiden osallistumisen edistämiseksi kehitetään yhteistyössä oppilaiden ja opiskelijoiden sekä heidän edustajiensa kanssa.

Esiopetus- ja koulu-yhteisöissä käytävien keskustelujen lisäksi oppilaiden/opiskelijoiden edustajilla on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan ja sen kehittämiseen oppilas- ja opiskelijakuntien kautta. Samoin kahden vuoden välein toteutettava valtakunnallinen kouluterveyskysely ja muut erilliset kyselyt tuottavat laaja-alaisesti tietoa oppilaiden toiveista. Oppilaiden ja opiskelijoiden näkemykset huomioidaan edelleen erilaisten esiopetusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta koskevien suunnitelmien ja ohjeiden valmistelussa.

3.6.2 Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Esiopetusyksiköt, koulut ja lukio tekevät kasvatustyötä yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaan/opiskelijan kokonaisvaltaisen kasvun ja oppimisen tukemiseksi panostetaan luottamuksen ja hyvän vuorovaikutuksen luomiseen. Yhteistyö rakentuu esiopetuksen, koulujen ja lukion toimijoiden, opiskelijoiden, huoltajien sekä eri sidosryhmien keskinäisen arvostuksen antamalle perustalle.

4 Opiskeluhoultotyön arviointi, seuranta ja kehittäminen

Opiskeluhoultotyötä arvioidaan, seurataan ja kehitetään jatkuvana työnä. Arviointi- ja kehittämistyö kuuluu osana oppilashuoltohenkilöstön työhön, minkä lisäksi toimintaa seurataan ja kehitetään sekä esiopetusyksiköiden, koulujen ja lukion että kunnan tasoilla. Yksiköiden tason arviointi- ja kehittämistyöstä vastaavat koulu-/oppilaitoskohtaiset opiskeluhoultoryhmät, ja kunnan tason arviointi- ja kehittämistyöstä opiskeluhoollon ohjausryhmä.

5 Opiskeluhoultosuunnitelman laatiminen, hyväksyminen ja päivittäminen

Opiskeluhoultosuunnitelma on laadittu opiskeluhoollosta vastaavien, oppilaiden/opiskelijoiden edustajien ja huoltajien sekä esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen henkilöstön yhteistyönä. Suunnitelma hyväksytään sivistyslautakunnassa, ja sitä päivitetään tarpeen mukaan. Pienimuotoiset päivitykset tehdään viranhaltijatyönä.